

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/55/2002

OCENY DZIAŁALNOŚCI SEJMU, SENATU, PREZYDENTA I WŁADZ LOKALNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W ciągu ostatniego miesiąca oceny dotyczące obu izb parlamentu wyraźnie się pogorszyły. Nastąpił spadek odsetka pozytywnych opinii o działalności Sejmu (z 27% do 16%) i wzrost (z 57% do 67%) opinii negatywnych. Jakkolwiek Senat ogólnie jest lepiej postrzegany niż Sejm, to również w odniesieniu do tej instytucji zmalała liczba osób aprobujących jej działalność (z 30% do 19%), wzrosła zaś liczba tych, którzy ją krytykują (z 39% do 49%). Nadal co trzeci ankietowany (32%) nie ma wyrobionej opinii o pracy senatorów.
- Po odnotowanym przed miesiącem wzroście aprobaty urzędu prezydenta, w marcu jego notowania nieco się pogorszyły i wróciły do poziomu ze stycznia. W dalszym ciągu jednak zdecydowana większość ankietowanych (75%, spadek o 5 punktów) dobrze ocenia pracę prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, a niespełna co piąty (18%, wzrost o 5 punktów) wyraża niezadowolenie.
- Od lutego nie zmieniły się opinie o władzach samorządowych w miejscu zamieszkania: ponad dwie piąte respondentów (44%) dobrze ocenia działalność władz lokalnych, ale niewiele mniej osób (38%) - ma do niej stosunek krytyczny. Prawie co piąty ankietowany (18%) ma trudności z przedstawieniem własnej opinii w tej sprawie.

W ostatnich tygodniach Sejm wielokrotnie był miejscem zgola nieparlamentarnych zachowań posłów. Miało to zapewne wpływ na odnotowane w marcu¹ oceny działalności obu izb parlamentu, które w stosunku do lutego wyraźnie się pogorszyły. Pogorszyły się również, chociaż w niewielkim stopniu, notowania prezydenta, ale sprawowanie urzędu przez Aleksandra Kwaśniewskiego jest przez zdecydowaną większość Polaków niezmiennie pozytywnie oceniane. Od lutego nie zmieniły się opinie o władzach lokalnych.

Szczególnie negatywnie postrzegana jest praca izby niższej parlamentu. W ciągu ostatniego miesiąca oceny działalności Sejmu znacznie się pogorszyły: nastąpił 11-punktowy spadek odsetka wskazań pozytywnych i jednoczesny 10-punktowy wzrost wskazań negatywnych. W wyniku tych zmian opinie krytyczne ponad czterokrotnie przeważają nad pozytywnymi i są to najgorsze notowania Sejmu po wrześniowych wyborach. Niespełna co piąty badany (18%) nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie. Tak niskie notowania miał Sejm poprzedniej kadencji w ostatnich miesiącach działalności.

Również w ocenie działalności Senatu nastąpił 11-punktowy spadek wskazań pozytywnych i 10-punktowy wzrost negatywnych. Jednocześnie nie zmieniła się bardzo wysoka liczba osób (32%), które nie potrafią ocenić pracy Senatu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (142) przeprowadzono w dniach 1-4 marca 2002 roku na liczącej 1065 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Po odnotowanej w lutym poprawie ocen działalności urzędu prezydenta, w marcu nastąpił 5-punktowy spadek aprobaty i taki sam wzrost dezaprobaty, a zatem obecne notowania wróciły do poziomu ze stycznia bieżącego roku. Jednocześnie należy zauważyć, że działalność Aleksandra Kwaśniewskiego niezmiennie cieszy się poparciem większości ankietowanych i tylko nieliczni (7%) nie zajmują stanowiska w tej sprawie.

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań																		Zmiany od II '02 do III '02
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	XII	I	II	III		
		2000				2001										2002				
		w procentach																		
Sejm	dobra	22	22	20	21	25	18	17	20	19	16	19	14	21	32	25	27	16	-11	
	zła	60	60	65	64	60	68	71	68	67	69	67	71	62	51	57	57	67	+10	
Senat	dobra	27	26	28	26	27	21	19	25	21	20	23	21	23	33	26	30	19	-11	
	zła	48	48	49	53	52	61	63	56	60	58	57	58	55	41	46	39	49	+10	
Prezydent	dobra	72	68	70	71	72	73	71	75	72	73	74	70	72	81	76	80	75	-5	
	zła	19	22	20	19	20	20	20	17	18	17	17	18	17	12	17	13	18	+5	
Władze lokalne	dobra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	-	42	44	+2	
	zła	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	-	39	38	-1	
* Pominięto „trudno powiedzieć”																				

We wszystkich grupach społecznych i zawodowych przeważają krytyczne oceny pracy Sejmu i niemal we wszystkich - Senatu. Trzeba jednak dodać, że w niektórych grupach znaczące odsetki osób nie mają wyrobionego zdania w tej kwestii, co utrudnia analizę międzygrupowych różnicowań w postrzeganiu tych instytucji.

Oceny działalności parlamentu wiążą się z poglądami politycznymi i sympatiami partyjnymi ankietowanych. Pracę Sejmu i Senatu częściej niż inni krytykują badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne. Opinie na ten temat są wyraźnie związane przede wszystkim z pozycją w parlamencie partii popieranej przez respondenta.

Tabela 2

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność Sejmu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD-UP	26	60	14
PSL	19	63	18
Samoobrona	21	72	7
PO	11	83	6
PiS	11	74	15
LPR	13	74	13
Niezdecydowani, na kogo głosować	10	38	52
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	12	70	18
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

Krytyka izby niższej parlamentu przeważa we wszystkich elektoratach, jednak najgorzej działalność Sejmu oceniają elektoraty partii opozycyjnych: PO (83% wskazań negatywnych) oraz PiS i LPR (po 74%). Niemal równie krytyczni są potencjalni wyborcy Samoobrony (72%). Opinie sympatyków partii i ugrupowań dotyczące działalności izby wyższej parlamentu są mniej zróżnicowane. W ocenie Senatu wyróżnia się elektorat SLD-UP, który w takim samym stopniu aprobuje (35%), co krytykuje (35%) poczynania senatorów. Wśród zwolenników pozostałych partii przeważają negatywne opinie o działalności Senatu.

Tabela 3

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność Senatu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD-UP	35	35	30
PSL	19	58	23
Samoobrona	21	59	20
PO	20	57	23
PiS	10	50	40
LPR	8	55	37
Niezdecydowani, na kogo głosować	10	27	63
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	15	55	30
*Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

Działalność prezydenta jest we wszystkich grupach społecznych i zawodowych oceniana najczęściej pozytywnie. Chociaż oceny sprawowania urzędu prezydenckiego, podobnie jak oceny parlamentu, są związane z orientacją polityczną i sympatiami partyjnymi wyborców, Polacy o różnych poglądach politycznych znacznie częściej akceptują poczynania prezydenta niż pozostałych instytucji politycznych. Aprobata działalności Aleksandra Kwaśniewskiego przeważa również we wszystkich elektoratach partyjnych. Najkrytyczniej (43% wskazań negatywnych) oceniają pracę urzędu prezydenta potencjalni wyborcy Ligi Polskich Rodzin, jednak ponad połowa z nich (52%) wyraża się o niej pozytywnie.

Tabela 4

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD-UP	93	6	1
PSL	85	10	5
PO	76	19	5
PiS	63	30	7
Samobrona	57	32	11
LPR	52	43	5
Niezdecydowani, na kogo głosować	86	7	7
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	70	20	10
*Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

Znacznie lepiej niż parlament oceniane są władze lokalne w miejscu zamieszkania respondentów. Opinie o działalności tych instytucji można uznać za podzielone, z niewielką przewagą aprobaty. Ponad dwie piąte ankietowanych (44%) dobrze ocenia ich pracę, ale niewiele mniej osób (38%) jest przeciwnego zdania. Prawie co piąty badany (18%) nie ma wyrobionego poglądu na ten temat.

Opinie o władzach samorządowych są słabo powiązane z orientacją polityczną ankietowanych. Wyraźniejsze różnice można odnotować między sympatykami poszczególnych partii i ugrupowań politycznych. Niemal we wszystkich elektoratach

przeważają pozytywne oceny działalności miejscowych władz. Wyjątek stanowią potencjalni wyborcy SLD-UP, wśród których opinie na ten temat są podzielone, z niewielką przewagą krytycyzmu. Również dwie piąte wyborców Samoobrony (40%) i co trzeci sympatyk PSL (34%) krytykują działalność władz lokalnych, ale w elektoratach obu tych partii wyraźnie przeważają oceny pozytywne.

Tabela 5

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie, miejscowości?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD-UP	40	44	16
PSL	57	34	9
Samoobrona	52	40	8
PO	62	27	11
PiS	53	25	22
LPR	41	29	30
Niezdecydowani, na kogo głosować	53	22	25
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	37	43	20
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

Marzec przyniósł pogorszenie ocen działalności najważniejszych instytucji politycznych w państwie. Wyraźnie gorsze niż w lutym są opinie dotyczące obu izb parlamentu. W odniesieniu do działalności Sejmu wskazania negatywne ponad czterokrotnie przeważają nad pozytywnymi i są to najgorsze notowania tej instytucji od wrześniowych wyborów. Niezmiennie wysoko oceniana jest działalność prezydenta, mimo iż w marcu odnotowaliśmy niewielki spadek aprobaty i wzrost dezaprobaty poczynąń tego urzędu.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	67	18	1064
Płeć				
Mężczyźni	19	69	12	508
Kobiety	13	64	23	556
Wiek				
18-24 lat	24	58	17	165
25-34	17	68	15	192
35-44	12	73	15	202
45-54	13	66	22	219
55-64	18	69	13	115
65 lat i więcej	15	64	21	172
Miejsce zamieszkania				
Wies	15	65	20	394
Miasto do 20 tys.	15	64	20	147
20-100 tys.	13	71	16	211
101-500 tys.	18	66	16	183
501 tys. i więcej mieszk.	21	67	12	130
Wykształcenie				
Podstawowe	16	60	24	307
Zasadnicze zawodowe	15	64	20	305
Średnie	15	71	14	348
Wyższe	18	76	6	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	79	6	63
Prac. umysł. niż. szczebla	16	72	13	85
Pracownicy fiz.- umysł.	17	61	21	71
Robotnicy wykwalifikowani	14	68	18	81
Robotnicy niewykwalifik.	19	66	16	33
Rolnicy	11	79	10	54
Pracujący na własny rach.	20	66	15	37
Bierni zawodowo				
Rencisci	10	67	24	121
Emeryci	15	66	18	197
Uczniowie i studenci	32	47	21	78
Bezrobotni	13	73	15	186
Gospodynie domowe i inni	20	46	34	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	14	75	11	156
spółce właścicieli	17	73	10	71
prywatnych i państwa	20	60	20	156
sekt. pryw. poza rolnict.	11	76	13	59
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	10	68	22	181
300-399	17	68	16	92
400-599	21	61	18	212
600-800	20	63	16	161
Powyżej 800 zł	20	68	12	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	11	72	17	408
Średnie	17	66	18	468
Dobre	25	56	19	189
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	15	58	27	67
Raz w tygodniu	14	68	19	509
1-2 razy w miesiącu	17	67	16	167
Kilka razy w roku	16	66	17	199
W ogóle nie uczestniczy	24	65	11	121
Poglądy polityczne				
Lewica	22	66	12	287
Centrum	18	66	17	273
Prawica	12	78	10	247
Trudno powiedzieć	11	57	32	255

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	49	32	1064
Płeć				
Mężczyźni	23	51	26	508
Kobiety	15	48	37	556
Wiek				
18-24 lat	25	43	32	165
25-34	19	52	29	192
35-44	14	56	30	202
45-54	19	47	35	219
55-64	19	53	28	115
65 lat i więcej	18	46	36	172
Miejsce zamieszkania				
Wies	18	47	35	394
Miasto do 20 tys.	18	48	34	147
20-100 tys.	18	55	27	211
101-500 tys.	18	50	31	183
501 tys. i więcej mieszk.	25	48	27	130
Wykształcenie				
Podstawowe	18	44	38	307
Zasadnicze zawodowe	18	50	32	305
Średnie	19	52	29	348
Wyższe	23	54	23	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	60	22	63
Prac. umysł. niż. szczebla	22	55	23	95
Pracownicy fiz.-umysł.	15	46	39	71
Robotnicy wykwalifikowani	14	55	30	81
Robotnicy niewykwalifik.	24	54	21	33
Rolnicy	13	67	19	54
Pracujący na własny rach.	34	50	16	37
Bierni zawodowo				
Renciści	14	49	36	121
Emeryci	21	43	36	197
Uczniowie i studenci	30	27	43	78
Bezrobotni	17	55	29	186
Gospodynie domowe i inni	13	38	49	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	18	55	27	156
społ. właścicieli				
prywatnych i państwa	16	60	24	71
sekt. pryw. poza rolnict.	26	47	27	156
prywatnym gosp. rolnym	13	64	23	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	13	54	33	181
300-399	23	51	26	92
400-599	21	45	33	212
600-800	20	53	27	161
Powyżej 800 zł	27	43	30	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	12	57	31	408
Średnie	21	48	31	468
Dobre	30	35	35	189
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	43	45	67
Raz w tygodniu	17	50	33	509
1-2 razy w miesiącu	19	49	32	167
Kilka razy w roku	24	48	28	199
W ogóle nie uczestniczy	23	51	26	121
Poglądy polityczne				
Lewica	26	45	28	287
Centrum	20	53	28	273
Prawica	16	57	27	247
Trudno powiedzieć	12	42	45	255

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	75	18	7	1064
Płeć				
Mężczyźni	74	19	7	508
Kobiety	76	17	7	556
Wiek				
18-24 lat	81	15	4	165
25-34	80	14	7	192
35-44	74	19	7	202
45-54	77	15	8	219
55-64	68	22	10	115
65 lat i więcej	66	25	8	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	73	19	8	394
Miasto do 20 tys.	78	15	7	147
20-100 tys.	80	14	5	211
101-500 tys.	74	18	9	183
501 tys. i więcej mieszk.	70	25	5	130
Wykształcenie				
Podstawowe	68	21	11	307
Zasadnicze zawodowe	77	17	6	305
Średnie	79	17	4	348
Wyższe	76	16	7	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	73	18	9	63
Prac. umysł. niż. szczebla	83	10	7	85
Pracownicy fiz.-umysł.	79	19	2	71
Robotnicy wykwalifikowani	74	18	8	81
Robotnicy niewykwalifik.	71	14	15	33
Rolnicy	67	27	6	54
Pracujący na własny rach.	70	25	5	37
Bierni zawodowo				
Rencisci	67	23	10	121
Emeryci	70	21	9	197
Uczniowie i studenci	89	8	3	78
Bezrobotni	78	17	5	186
Gospodynie domowe i inni	80	12	9	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	80	13	7	156
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	64	25	11	71
sekt. pryw. poza rolnict.	81	17	2	156
prywatnym gosp. rolnym	66	24	10	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	76	19	5	181
300-399	66	23	10	92
400-599	79	17	4	212
600-800	81	16	4	161
Powyżej 800 zł	82	13	5	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	69	23	8	408
Średnie	76	17	7	468
Dobre	84	11	5	189
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	23	12	67
Raz w tygodniu	77	16	7	509
1-2 razy w miesiącu	70	18	11	167
Kilka razy w roku	79	16	4	199
W ogóle nie uczestniczy	73	24	3	121
Poglądy polityczne				
Lewica	87	9	4	287
Centrum	81	16	3	273
Prawica	60	31	9	247
Trudno powiedzieć	70	18	13	255

Tabela 4. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **władz lokalnych** w Pana(i) gminie, miejscowości?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	38	18	1063
Płeć				
Mężczyźni	40	44	16	508
Kobiety	48	32	20	555
Wiek				
18-24 lat	51	31	18	165
25-34	48	39	13	192
35-44	44	38	17	202
45-54	42	41	17	218
55-64	46	34	19	115
65 lat i więcej	37	38	25	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	53	34	13	394
Miasto do 20 tys.	46	40	14	147
20-100 tys.	43	42	15	210
101-500 tys.	32	38	30	183
501 tys. i więcej mieszk.	37	37	26	130
Wykształcenie				
Podstawowe	44	36	21	307
Zasadnicze zawodowe	42	43	15	304
Średnie	45	35	20	348
Wyższe	53	37	11	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	38	11	63
Prac. umysł. niż. szczebla	53	29	18	85
Pracownicy fiz.-umysł.	35	40	25	71
Robotnicy wykwalifikowani	43	47	10	81
Robotnicy niewykwalifik.	42	45	13	32
Rolnicy	51	40	9	54
Pracujący na własny rach.	49	41	10	37
Bierni zawodowo				
Rencisci	32	43	25	121
Emeryci	40	36	24	197
Uczniowie i studenci	53	30	17	78
Bezrobotni	46	39	15	186
Gospodynie domowe i inni	57	22	21	57
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	53	35	12	155
społce właścicieli	44	37	19	71
prywatnych i państwa	39	45	16	156
sekt. pryw. poza rolnict.	53	38	9	59
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	47	40	12	181
300-399	55	35	10	92
400-599	41	42	18	211
600-800	45	34	21	161
Powżej 800 zł	46	35	19	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	37	44	19	407
Średnie	46	36	19	468
Dobre	57	28	14	189
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	41	36	24	67
Raz w tygodniu	50	34	15	508
1-2 razy w miesiącu	46	35	19	167
Kilka razy w roku	38	44	18	199
W ogóle nie uczestniczy	31	46	23	121
Poglądy polityczne				
Lewica	42	40	19	287
Centrum	51	37	12	272
Prawica	46	39	15	247
Trudno powiedzieć	40	35	25	255